

Politika és ujságírás.

Irta: Mors eques.

Most olvasó vagyok és nem ujságíró. Itt van előttem a reggeli teám és néhány napilap. Van közöttük kormánypárti és van közöttük ellenzéki. Más-különbén egyformák.

A Tárcarovat a kormánypártiban is tárca-rovat s a Napi hírek az ellenzékiben is napi hírek. De a vezércikk más! Egyszer a klerikális és antiklerikális lapok kivételek ez alól, hol még a szépirodalmi rész is pártgyűlölet-től izzik. Így például az Alkotmány feltétlenül rásüti minden nagyszabású csalóra zsidó mi-voltát, addig az Egyenlőség büszkén hirdeti a semmita-faj kiválóságát s kireperálja a Góthai-almanachot, minden nemes család ősei közé legalább is egy izraelita-elődöt csempészve.

Na de hát nekem olvasónak, első sorban a vezércikk fontos. Ez adja meg az egész lap szellemét, politikai pártállását s ez állapítja meg a szubvenció nagyságát.

Azaz, hogy pardon! A szubvencióról, mint olvasó nem illik tudnom. De a pártállásról s a lap szelleméről igen. Mert hiszen mint közönség azért járatom a lapot, mert ez felel meg legjobban az én felfogásomnak, világnézetemnek s szerintem ez a legbecsületesebb szószólója a magyar közéletnek.

S míg olvasom a vezércikket (mondjuk, hogy ellenzéki vagyok) elgondolom magamban: milyen szép is lehet ujságírónak lenni, büszkén szabadon hirdetni ezreknek, meg ezreknek az igazságot, úgy amint azt én gondolom! Csakis én! Mert az ujságíró azt írja, amit érez. Az ujságíró a világ legfüggetlenebb embere.

Ezeket gondolom, mint olvasó s érdeklődni

1087

kezdek a vezércikk írója iránt. De ott semmi mást nem látok, csak egy jelet. Megnézem és jól megjegyzem, hogy máskor is rátaláljak szellemi rokonom irására.

És nem is kell soká várnom. Előveszek egy kormánypárti lapot. „Szemen-szedett hazugság minden sora“ dohogok magamban. „Aki ezt írta — gazember!“

De jaj, az aláírt jegyzés ugyanaz!

S most mint ujságíró folytatom innen már. Igen kérem ez nem régiben esett meg. Akkor sokat beszéltek róla. Ma már elmúlt s így objektív tárgyalhatom.

Egy és ugyanazon ember írt egy nap kormánypárti és ellenzéki vezércikket. Egyik irását a másikkal ütötte agyon. S az itt felhozott érveit a másikban bunkózta le.

Pfűj! ez a sajtó — gondoltam, mint olvasó.

Szegény ember, — mondtam utána, mint ujságíró. Mert Te jámbor olvasó, azt hiszed, hogy a politika tiszta és szép? A politika a haza javára szolgál? De én ujságíró tudom, hogy a politika mocskos, a legpiszkosabb dolgok egyike, amit különböző pártok használnak fegyverül a hatalomra-jutásért.

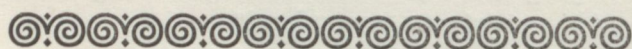
Te becsületes olvasó azt hiszed, hogy lapod az igazság, a haza javáért ordít vagy hallgat; de én ujságíró tudom, hogy ez csak üzlet. Én tudom, hogy vezércikkben egy sort sem írnak anélkül, hogy ne latolnák: mit hoz a konyhára majd? Én tudom, hogy én az ujságíró nem vagyok szabad s nem irhatom azt amit akarok, hanem csak azt, amit a lap üzleti érdeke kíván.

Te nyájas olvasó, az ujságíró csak azt a politikát üzheti, mellyet a lapja vall. Az ujságíró nem politikus — bár a politikus is olyan politikát vall, amelyből több előny háramlik rá — az ujságíró kedves olvasóm egy olyan íróművész, aki eladja az írni-tudását a min-

1088

dennapi kenyérért s aki ezért ép annyira nem erkölcsstelen, mint amiképen nem erkölcsstelen az a bíró, aki elítéli a vádlottat, noha a lelkiismerete ellene szól, de a főrvény paragrafusa úgy kívánja. Ép annyira nem ítélhető el, mint azt a katonát sem lehet elítélni, aki sorfűzet ad a saját véreire, mivel a kommandó így kívánja.

Hogy lehetne tehát követ dobni az ujságíróra, akinek a legnagyobb úr, az Élet diktál? Csak ennyit akartam megjegyezni. Csak a való igazságot akartam megmutatni, nem pedig védőbeszédet tartani.

Elrablott májusok.

Irta: Radványné Ruttkay Emma.

Éntőlem mindig elszállt a tavasz,
Hiába hívtam vissza.
Irigyen néztem azt, ki a gyönyört
Dús serlegekből issza.
Nekem nem voltak rózsás álmaim,
Én bús utakon járok...
Pedig tudom, fel fog virradni még
S dacos ajakkal várok.

Asztalomon szép nyíló nárciszok
Illattal integetnek:
Gyorsan elröppent, boldog májusok
Tán engemet keresnek...
— Mikor a fűtős orgona virít
Miért jár itt a bánat?
Széjjel röppennek csókos éjszakák
És elszállnak a vágvak.

Május van újra, édes, illatos, —
Én semmit sem remélek,
Emlékek útján csendesesen, lemondón,
Könnyezve visszanézek:
Nekem nem voltak rózsás álmaim...
Én bús utakon járok...
Pedig tudom, fel fog virradni még!
Vagy tán hiába várok?...

1089

Egy püspök élete.

Irta: Á. É.

Az öreg József főherceg a nyolcvanas években, mikor Pécs városában járt ellátogatott a Káptalan-utcában egy kertbe, ahol az ő természetet szerető egyszerű lelke, nagy gyönyörűségét lelte a nyolcszáz esztendő Tiszafákban. Nem tudom, kié volt akkor ez a kert. Ma egy finom modoru, kedves öreg főpapé, Döbrössy Alajos kanonoké a sok szobás uri ház; ő ültetett a Tiszafák mellé száz meg száz rózsafőt és a magas, zárt kőfalakon túl, a külső világból talán csak a gyönyörű székesegyház öreg harangja zeng át. Aztán rózsza és ismét csak rózsailat, mely át meg átjárja a csendes szobákat s az őszhaju kanonok kedves magánkápolnájában, melyhez neki külön pápai engedélye van: egészen felébred a látogató lelkében az a különös báj, mely a rózsák illatával és az imával jár.

Az öreg Tiszafák alatt, csendes beszélgetésbe kezd az ősz kanonok. Hamar kifárad, kissé nagyot hall, azért szüneteket tart. Komoly nagy munkát végzett, becsülettől megfelelt annak; megérdemli, hogy már csak a rózsákat érezze, ne a főviseket. Nem sejtí a jó öreg kanonok, hogy minden szavát a riportter szemfülességével lesem s így szíve szerint beszél az ő emlékeiről.

Ime egy levél. Írója nevét ma már a történelem őrzi. A boríték címzése ez:
Tisztelendő Döbrössy Alajos mágocsi káplán úrnak

Mágocs.
Saját kezéhez.

A levél tartalma így szól:
Tisztelendő Úr!

Azon vonzalom és ragaszkodás, mellyel családom iránt, ismeretségünk első pillanatától kezdve, viseltetni szives volt, nekem kellemetes alkalmul szolgál, hogy egy fontos ügyben Tisztelendő úrhoz forduljak, annál is inkább, mert szeretem hinni, hogy jeles papi tulajdonai és gyermekeim iránti kiváló szeretete, alábbi megkeresésemet indokoltá teszik.

1090